

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul XII — Nr. 85

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRÂRI ȘI ALTE ACTE

Joi, 24 februarie 2000

SUMAR

	Pagina	Nr.	Pagina
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE		HOTĂRÂRI ALE GUVERNULUI ROMÂNIEI	
Decizia nr. 145 din 7 octombrie 1999 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 198 alin. 1 lit. e) din Codul de procedură penală	1-4	131. — Hotărâre privind unele măsuri pentru asigurarea finanțării parțiale a importurilor de păcură și țitei necesare pentru realizarea Programului energetic 1999—2000	7
Decizia nr. 168 din 28 octombrie 1999 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 3 alin. 1 teza întâi și alin. 2 lit. c), precum și ale art. 23 din Decretul nr. 387/1977 pentru aprobarea Statutului privind organizarea și funcționarea asociației locatarilor	4-6	ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE	
		736/1999. — Ordin al ministrului transporturilor privind informarea pasagerilor cu privire la limita răspunderii transportatorilor aerieni în caz de accident....	7-8
		737/1999. — Ordin al ministrului transporturilor privind condițiile de operare de către transportatorii aerieni români a aeronavelor închiriate în sistem wet-lease de la operatori aerieni străini	8

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 145

din 7 octombrie 1999

**referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 198 alin. 1 lit. e)
din Codul de procedură penală**

Ioan Muraru	— președinte
Costică Bulai	— judecător
Constantin Doldur	— judecător
Kozsokár Gábor	— judecător
Nicolae Popa	— judecător
Lucian Stângu	— judecător
Florin Bucur Vasilescu	— judecător
Romul Petru Vonica	— judecător
Iuliana Nedelcu	— procuror
Marioara Prodan	— magistrat-asistent

Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 198 alin. 1 lit. e) din Codul de procedură penală, ridicată de Societatea Comercială „Observator” — S.R.L. din Constanța în Dosarul nr. 2.359/1998 al Judecătoriei Constanța.

La apelul nominal lipsesc părțile.

Procedura de citare este legal îndeplinită.

Cauza fiind în stare de judecată, reprezentantul Ministerului Public solicită respingerea excepției considerând că dispozițiile art. 198 alin. 1 lit. e) din Codul de procedură penală nu contravin prevederilor cuprinse în

art. 20, art. 23 alin. (8) și în art. 150 alin. (1) din legea fundamentală. De asemenea, arată că textul de lege criticat nu încalcă nici dispozițiile art. 14 paragraful 3 lit. g) din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice și nici prevederile art. 6 alin. 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Consideră că autorul excepției confundă poziția sa procesuală de parte responsabilă civilmente cu calitatea de inculpat, ignorând principiile și exigențele diferite existente în cadrul aceluiasi proces, dar cu privire la soluționarea celor două acțiuni ale procesului penal, acțiunea penală și acțiunea civilă. Textul de lege criticat își are aplicabilitate numai în cadrul acțiunii penale, proces care este supus principiilor prevăzute la art. 1, 3 și 4 din Codul de procedură penală, referitoare la scopul procesului penal și la obligația organelor judiciare de a asigura aflarea adevărului cu privire la faptele și împrejurările cauzei și cu privire la persoana făptuitorului, precum și la rolul activ al acestora în desfășurarea procesului. Tocmai pentru exercitarea acestor obligații Codul de procedură penală prevede la art. 198 abaterile judiciare și sancțiunea amenzii judiciare, pe care instanța o poate aplica în cazul refuzului unor părți sau al oricărei persoane ori instituții de a prezenta înscrisurile solicitate de instanță, refuz care constituie o abatere judiciară. Consideră că acest text de lege nu încalcă nici dreptul la apărare, invocat de autorul excepției.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, reține următoarele:

Prin Încheierea din 26 aprilie 1999 Judecătoria Constanța a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 198 alin. 1 lit. e) din Codul de procedură penală, ridicată de Societatea Comercială „Observator” — S.R.L. din Constanța, în calitate de parte responsabilă civilmente în Dosarul penal nr. 2.359/1998 al acelei instanțe. Dosarul are ca obiect tragera la răspundere penală a autorului infracțiunii de calomnie săvârșite împotriva părții vătămate Liberty Agency Ltd Constanța, al cărui patron este Valentin Duță, prin publicarea, sub pseudonimul Constantin Maior, a unui articol în ziarul „Observator” — cotidian editat de Societatea Comercială „Observator” — S.R.L. (care are calitatea de persoană responsabilă civilmente). În vederea cunoașterii numelui real al inculpatului, instanța i-a solicitat persoanei responsabile civilmente să comunice identitatea autorului articolului, întrucât, în conformitate cu prevederile art. 70 din Legea presei nr. 3/1974, răspunderea pentru nerespectarea dispozițiilor art. 69 din lege de către fiecare organ de presă revine consiliului de conducere, colegiului de redacție și redactorului-șef al acestuia. Deoarece partea responsabilă civilmente nu a îndeplinit cererea instanței, aceasta i-a pus în vedere, sub sancțiunea amenzii judiciare prevăzute la art. 198 alin. 1 lit. e) din Codul de procedură penală, să transmită informațiile cerute. Ca răspuns, aceasta a ridicat excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor legale menționate.

În motivarea excepției se arată că prevederile art. 198 alin. 1 lit. e) din Codul de procedură penală încalcă dispozițiile cuprinse în art. 20, art. 23 alin. (8) și în art. 150 alin. (1) din legea fundamentală, precum și pe cele cuprinse în art. 6 alin. 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și în art. 14 paragraful 3 lit. g) din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice. Se exemplifică această critică prin referirea la situația existentă în speță, în care în faza judecătorească relațiile solicitate părții responsabile civilmente privesc datele necesare pentru dovedirea pretențiilor persoanei vătămate, constituită parte civilă. Se consideră că prin

acest text de lege criticat au fost încălcate și prevederile art. 14 paragraful 3 lit. g) din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice, conform cărora nimeni nu poate fi silit să mărturisească împotriva propriei persoane ori să își recunoască vreo vinovăție în materie penală.

De asemenea, se invocă jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului care, în legătură cu prezumția de nevinovăție, consideră că sarcina probei revine acuzării. Autorul excepției consideră că au fost încălcate prin dispozițiile legale criticate și prevederile art. 6 alin. 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, întrucât obligă partea responsabilă civilmente să prezinte probele pe care partea adversă avea obligația legală, sub sancțiunea nulității, de a le prezenta o dată cu sesizarea instanței prin plângere prealabilă.

Exprimându-și opinia asupra excepției, instanța arată că amenda judiciară este o sancțiune cu caracter procesual, care se aplică pentru abaterile judiciare enumerate la art. 198 din Codul de procedură penală. Se face referire la prevederile art. 4 din același cod, conform cărora: *„Organele de urmărire penală și instanțele de judecată sunt obligate să aibă rol activ în desfășurarea procesului penal”* și la prevederile art. 3 din Codul de procedură penală, potrivit cărora *„în desfășurarea procesului penal trebuie să se asigure aflarea adevărului cu privire la faptele și împrejurările cauzei, precum și cu privire la persoana făptuitorului”*. Or, nerespectarea dispozițiilor instanței de către cei care au obligația de a le aduce la îndeplinire împiedică aflarea adevărului, astfel încât instanța poate recurge, în virtutea rolului său activ, la mijloacele de constrângere prevăzute de lege pentru a împiedica tergiversarea cauzei și aflarea adevărului cu privire la faptele și împrejurările cauzei și cu privire la persoana făptuitorului. Această neîndeplinire a obligației prevăzute la art. 198 alin. 1 lit. e) din Codul de procedură penală constituie o abatere judiciară care poate fi sancționată cu amendă judiciară, în limitele stabilite de lege. Instanța apreciază că aplicarea amenzii judiciare nu contravine principiilor fundamentale ale procesului penal, printre care se află principiul legalității, principiul aflării adevărului, prezumția de nevinovăție, garantarea dreptului la apărare, invocate de însuși autorul excepției, și nici nu este lezat dreptul oricărei persoane la un proces echitabil. De asemenea, instanța apreciază că textul de lege criticat nu încalcă dispozițiile art. 20 și ale art. 150 alin. (1) din Constituție și nici alte dispoziții constituționale.

În conformitate cu dispozițiile art. 24 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, republicată, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului și Guvernului pentru a formula și transmite punctele lor de vedere.

În punctul de vedere al Guvernului se apreciază că excepția de neconstituționalitate a art. 198 alin. 1 lit. e) din Codul de procedură penală este neîntemeiată. Se arată că, potrivit art. 1 din Codul de procedură penală, procesul penal are ca scop constatarea la timp și în mod complet a faptelor care constituie infracțiuni, astfel ca orice persoană care a săvârșit o infracțiune să fie pedepsită potrivit vinovăției sale și nici o persoană nevinovată să nu fie trasă la răspundere penală. În continuare se mai invocă și dispozițiile art. 3 din același cod, care instituie principiul aflării adevărului în procesul penal, precum și dispozițiile art. 4 care consacră rolul activ al instanței. În aceste condiții, atunci când o persoană săvârșește o infracțiune organele judiciare sunt obligate să afle adevărul și să aibă un rol activ, lămurind cauza sub toate aspectele, pe bază de probe, potrivit art. 62 din Codul de procedură penală. Pentru obținerea acestor probe, în virtutea rolului lor activ, organele judiciare au la îndemână o serie de instrumente procesuale, inclusiv obligarea oricărei persoane de a pre-

zenta obiectele sau înscrisurile care pot servi ca mijloace de probă în procesul penal, potrivit art. 97 din Codul de procedură penală.

Pentru a se asigura îndeplinirea acestei obligații legea a prevăzut sancțiunea amenzii judiciare, care poate fi aplicată în caz de nerespectare, în temeiul art. 198 alin. 1 lit. e) din Codul de procedură penală. Tot în opinia Guvernului se consideră că este necesar să se facă o distincție între acțiunea penală și acțiunea civilă în procesul penal. Conform art. 9 din Codul de procedură penală, acțiunea penală are ca obiect tragerea la răspundere penală a persoanelor care au săvârșit infracțiuni, iar conform art. 14 alin. 1 din același cod, acțiunea civilă are ca obiect tragerea la răspundere civilă a inculpatului, precum și a părții responsabile civilmente. Organele judiciare, consideră Guvernul, pot impune părții responsabile civilmente prezentarea unor obiecte sau înscrisuri care pot servi ca mijloace de probă, nu pentru stabilirea culpei civile a inculpatului ori pentru determinarea cuantumului despăgubirilor, ci pentru a afla adevărul, în scopul tragerii la răspundere penală a persoanei care a săvârșit o infracțiune, ca o reacție de apărare socială, a cărei necesitate nu poate fi pusă la îndoială. De aceea, acțiunea civilă își păstrează particularitățile sale, partea responsabilă civilmente având o poziție similară poziției procesuale a inculpatului numai în acțiunea civilă, nu însă și în acțiunea penală, în care numai inculpatul va fi condamnat, în cazul în care va fi găsit vinovat de săvârșirea unei infracțiuni. În aceste condiții prezumția de nevinovăție are efecte numai în privința inculpatului, fiind lipsită de efecte, dacă este invocată în propria apărare de persoana responsabilă civilmente. La aceeași concluzie se ajunge și în ipoteza în care persoana vătămată optează pentru exercitarea separată a acțiunii civile după terminarea procesului penal, în temeiul art. 19 din Codul de procedură penală. În cadrul procesului penal organele judiciare pot impune prezentarea unor obiecte sau înscrisuri persoanei care, ulterior, în cadrul procesului civil va răspunde solidar cu persoana condamnată și care ar fi putut fi parte responsabilă civilmente în procesul penal. Guvernul apreciază că prezumția de nevinovăție prevăzută la art. 23 alin. (8) din Constituție, precum și la art. 14 paragraful 2 din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice poate fi invocată numai de inculpat, nu și de persoana responsabilă civilmente, în propria apărare. De asemenea, Guvernul arată că, în ceea ce privește cerința unui proces echitabil, înscrisă în art. 6 alin. 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, textul de lege criticat nu contravine prevederilor tratatului și convențiilor internaționale în materie. Astfel, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat că „imperativele noțiunii de proces echitabil nu sunt în mod necesar aceleași în litigiile civile și în cauzele penale, în acestea din urmă statele părți la convenție având o mai mare libertate de reglementare“.

Președinții celor două Camere ale Parlamentului nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctul de vedere al Guvernului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și dispozițiile Legii nr. 47/1992, reține următoarele:

În temeiul art. 144 lit. c) din Constituție și al art. 12 și 23 din Legea nr. 47/1992, republicată, Curtea Constituțională este competentă să soluționeze excepția cu care a fost legal sesizată.

Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile art. 198 alin. 1 lit. e) din Codul de procedură

penală, care au următorul cuprins: „*Următoarele abateri săvârșite în cursul procesului penal se sancționează cu amendă judiciară de la 20.000 lei la 100.000 lei: [...] e) neîndeplinirea de către orice persoană a obligației de prezentare, la cererea organului de urmărire penală sau a instanței de judecată, a obiectelor ori înscrisurilor cerute de acestea, precum și neîndeplinirea aceleiași obligații de către conducătorul unității sau de cel însărcinat cu aducerea la îndeplinire a acestei obligații.*“ Textul se referă la unul dintre cazurile care constituie abateri judiciare, pentru care organele judiciare penale pot aplica sancțiunea amenzii judiciare.

În motivarea excepției s-a susținut că aceste dispoziții contravin prevederilor cuprinse în art. 20, art. 23 alin. (8) și în art. 150 alin. (1) din legea fundamentală, precum și prevederilor art. 14 paragraful 3 lit. g) din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice și ale art. 6 alin. 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Examinând excepția de neconstituționalitate a textului de lege menționat, Curtea Constituțională constată că dispozițiile art. 198 alin. 1 lit. e) din Codul de procedură penală nu contravin prevederilor art. 23 alin. (8) din Constituție, referitoare la prezumția de nevinovăție, conform cărora „*Până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești de condamnare, persoana este considerată nevinovată.*“ Îndeplinirea de către orice persoană a obligației de prezentare a obiectelor și înscrisurilor cerute de organul de urmărire penală sau de instanța de judecată constituie o obligație, stabilită de legiuitor, pentru realizarea scopului procesului penal, prevăzut la art. 1 din Codul de procedură penală, și anume: „*...constatarea la timp și în mod complet a faptelor care constituie infracțiuni, astfel ca orice persoană care a săvârșit o infracțiune să fie pedepsită potrivit vinovăției sale și nici o persoană nevinovată să nu fie trasă la răspundere penală.*“

Curtea constată că nu poate fi primită susținerea autorului excepției referitoare la încălcarea prezumției de nevinovăție, pentru că textul constituțional se referă la învinuit sau inculpat și nu la persoana responsabilă civilmente. Totodată prezentarea de către partea responsabilă civilmente a unor înscrisuri pe baza cărora s-ar putea stabili de către instanță identitatea reală a inculpatului nu constituie o încălcare a dispozițiilor constituționale referitoare la prezumția de nevinovăție, întrucât datele solicitate nu sunt de natură să dovedească vinovăția inculpatului. În conformitate cu dispozițiile art. 3 din Codul de procedură penală, instanța de judecată este obligată să asigure în desfășurarea procesului penal aflarea adevărului atât cu privire la faptele și împrejurările cauzei, cât și cu privire la persoana făptuitorului. Aflarea adevărului (art. 3) și rolul activ al instanței, prevăzut în art. 4 din Codul de procedură penală, constituie principii de bază ale procesului penal, în temeiul cărora poate fi îndeplinit scopul procesului penal prevăzut la art. 1 alin. 2 din același cod, și anume de a contribui la „*apărarea ordinii de drept, la apărarea persoanei, a drepturilor și libertăților acesteia, la prevenirea infracțiunilor, precum și la educarea cetățenilor în spiritul respectării legilor.*“

Curtea constată, pe de altă parte, că prezumția de nevinovăție se referă la situația procesuală a inculpatului, persoana trasă la răspundere prin acțiunea penală, și nu la persoanele trase la răspundere prin acțiunea civilă, respectiv la situația procesuală a părții responsabile civilmente, care răspunde civil alături de inculpat în cazul în care instanța îl găsește vinovățiată acestuia. Or, exigențele și principiile procesului penal nu sunt aceleași în cauzele penale și în litigiile civile, prezumția de nevinovăție referindu-se, în procesul penal, la situația inculpatului în acțiunea penală. Chiar dacă ne aflăm în procesul penal, în acțiunea civilă, situația părții responsabile civilmente este similară cu situația procesuală

a inculpatului, prezumția de nevinovăție este lipsită de efecte, dacă este invocată în apărarea proprie de persoana responsabilă civilmente.

Critica de neconstituționalitate este neîntemeiată și cu privire la încălcarea prin textul de lege criticat a prevederilor art. 14 paragraful 3 lit. g) din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice, referitoare la interzicerea obligării persoanei acuzate de comiterea unei infracțiuni de a mărturisi împotriva ei înseși sau de a se recunoaște vinovată. Prin obligarea unei persoane de a pune la dispoziție organelor judiciare unele obiecte sau înscrisuri solicitate de acestea, dispozițiile art. 198 alin. 1 lit. e) din Codul de procedură penală nu contravin nici acestor prevederi, deoarece textul din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice se referă la „*persoana acuzată de comiterea unei infracțiuni*”, calitate procesuală pe care o are numai învinuitul sau inculpatul, nu și persoana responsabilă civilmente.

Curtea constată, de asemenea, că dispozițiile art. 198 alin. 1 lit. e) din Codul de procedură penală nu contravin nici prevederilor art. 6 alin. 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, deoarece acestea se referă la dreptul oricărei persoane la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, prevederi care nu au nici o incidență în cauză în raport cu conținutul textului de lege criticat, care se referă la abateri și amenzi judiciare.

Lipsită de semnificație este și invocarea prevederilor art. 150 alin. (1) din Constituție, care se referă la conflictul

temporal de legi, stabilind că „*Legile și toate celelalte acte normative rămân în vigoare, în măsura în care ele nu contravin prezentei Constituții*”, deoarece, pe de o parte, art. 198 din Codul de procedură penală a fost modificat și completat de autoritatea legiuitoare ulterior intrării în vigoare a noii Constituții, prin Legea nr. 45/1993, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 147 din 1 iulie 1993, precum și prin Legea nr. 141/1996, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 289 din 14 noiembrie 1996, și deci nu se poate susține că nu mai este în vigoare, pentru că ar contraveni prevederilor Constituției, iar pe de altă parte, prin conținutul său, textul de lege criticat [art. 198 alin. 1 lit. e) din Codul de procedură penală] nu contravine dispozițiilor legii fundamentale, invocate de autorul excepției.

Curtea mai consideră că nu au fost încălcate nici dispozițiile art. 20 din Constituție referitoare la interpretarea și aplicarea dispozițiilor constituționale privind drepturile și libertățile cetățenilor în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care România este parte, pentru că, așa cum s-a arătat mai sus, prin dispozițiile legale care au făcut obiectul controlului de constituționalitate aceste prevederi nu au fost lezate, iar referitor la alte prevederi invocate (art. 6 alin. 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale), acestea nu au incidență în cauză.

Criticile de neconstituționalitate fiind neîntemeiate sub toate aspectele, excepția urmează a fi respinsă pentru considerentele expuse.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 144 lit. c) și al art. 145 alin. (2) din Constituție, precum și al art. 13 alin. (1) lit. A.c), al art. 23 și al art. 25 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, republicată,

CURTEA

În numele legii

D E C I D E :

Respinge excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 198 alin. 1 lit. e) din Codul de procedură penală, ridicată de Societatea Comercială „Observator” — S.R.L. din Constanța în Dosarul nr. 2.359/1998 al Judecătorei Constanța. Definitivă și obligatorie.

Pronunțată în ședința publică din data de 7 octombrie 1999.

PREȘEDINTE,
prof. univ. dr. **Ioan Muraru**

Magistrat-asistent,
Marioara Prodan

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

D E C I Z I A Nr. 168

din 28 octombrie 1999

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 3 alin. 1 teza întâi și alin. 2 lit. c), precum și ale art. 23 din Decretul nr. 387/1977 pentru aprobarea Statutului privind organizarea și funcționarea asociației locatarilor

Lucian Mihai — președinte
Costică Bulai — judecător
Constantin Doldur — judecător
Kozsokár Gábor — judecător
Ioan Muraru — judecător
Nicolae Popa — judecător
Lucian Stângu — judecător

Florin Bucur Vasilescu — judecător
Ponișor Petru Veronica — judecător
Pana C. Pantea — procuror
Lăcrășanu Ștefan — magistrat-asistent

Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 3 alin. 1 teza întâi și alin. 2 lit. c),

precum și ale art. 23 din Decretul nr. 387/1977 pentru aprobarea Statutului privind organizarea și funcționarea asociației locatarilor, excepție ridicată de Nicoleta Iliescu în Dosarul nr. 8.254/1997 al Judecătoria Sectorului 4 București.

Dezbaterile au avut loc în ședința publică din data de 19 octombrie 1999 și au fost consemnate în încheierea din aceeași dată, când, având nevoie de timp pentru a delibera, Curtea a amânat pronunțarea pentru data de 28 octombrie 1999.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

Prin Încheierea din 26 februarie 1999, pronunțată în Dosarul nr. 8.254/1997, Judecătoria Sectorului 4 București a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 3 alin. 1 teza întâi și alin. 2 lit. c), precum și ale art. 23 din Decretul nr. 387/1977 pentru aprobarea Statutului privind organizarea și funcționarea asociației locatarilor. Excepția a fost ridicată de Nicoleta Iliescu, prin mandatar, într-o cauză civilă ce are ca obiect obligarea la plata unor sume de bani solicitate de Asociația de locatari a blocului nr. 116 din Bd Libertății nr. 6, sectorul 4, București.

În motivarea excepției se susține că dispozițiile legale criticate încalcă prevederile constituționale ale art. 21, care consacră accesul liber la justiție, precum și pe cele ale art. 37, care consfințesc dreptul la libera asociere.

Exprimându-și opinia, instanța de judecată apreciază că art. 3 alin. 1 teza întâi și alin. 2 lit. c) din Decretul nr. 387/1977 este constituțional. În ceea ce privește art. 23 din același decret, instanța consideră că este caduc raportat la „schimbările intervenite în plan social, economic, după evenimentele petrecute în decembrie 1989”, astfel că „nu se aplică și, prin urmare, nu produce nici un fel de efecte”, iar pârâta nu este vătămată și nu îi sunt lezate drepturile și libertățile fundamentale consfințite de Constituție.

Potrivit art. 24 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, republicată, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului și Guvernului pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate ridicate.

Președintele Camerei Deputaților, în punctul său de vedere, consideră că „art. 3 alin. 1 teza întâi și art. 3 alin. 2 lit. c) din statutul aprobat prin Decretul nr. 387/1977 sunt în acord cu dispozițiile constituționale, nefiind abrogate prin efectul art. 150 alin. (1) din Constituție”.

În privința art. 23—28 din statut se apreciază că „sunt în vigoare, în măsura în care nu afectează raporturile juridice de drept privat în care este parte asociația de locatari, precum și raporturile juridice existente între membrii asociației”.

În punctul de vedere al Guvernului se arată că în cauză instanța putea constata că, potrivit art. 70 din Legea locuinței nr. 114/1996, republicată, Decretul nr. 387/1977 nu mai este în vigoare.

Președintele Senatului nu a comunicat punctul său de vedere.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctele de vedere ale președintelui Camerei Deputaților și Guvernului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, susținerile părților, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

În temeiul art. 144 lit. c) din Constituție și al art. 23 din Legea nr. 47/1992, republicată, Curtea Constituțională a

fost legal sesizată și este competentă să soluționeze excepția de neconstituționalitate ridicată.

Verificând sub aspectul aplicării în timp Decretul nr. 387/1977, prin care a fost aprobat Statutul privind organizarea și funcționarea asociației de locatari, se constată că, prin efectul art. 70 din Legea locuinței nr. 114/1996, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 393 din 31 decembrie 1997, acesta a fost declarat abrogat la împlinirea termenului de 24 de luni de la data intrării în vigoare a legii menționate. Dar, prin art. 1 pct. 18 din Legea nr. 145 din 27 iulie 1999 pentru modificarea și completarea Legii locuinței nr. 114/1996, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 439 din 9 septembrie 1999, art. 70 a fost, la rândul său, abrogat. În plus pct. 17 al art. 1 din această ultimă lege prevede că, „Până la data dobândirii personalității juridice a asociației de proprietari, asociațiile de locatari constituite potrivit Decretului Consiliului de Stat nr. 387/1977 pentru aprobarea Statutului privind organizarea și funcționarea asociației locatarilor își desfășoară activitatea pe baza statutului propriu și a dispozițiilor prezentei legi”.

În aceste condiții Statutul privind organizarea și funcționarea asociației locatarilor, aprobat prin Decretul nr. 387/1977, se integrează, alături de alte reglementări, între care Legea locuinței nr. 114/1996, cadrului juridic aplicabil domeniului gospodăririi locative, până la finalizarea procesului de transformare a asociațiilor de locatari în asociații de proprietari.

În consecință, urmează să facă obiectul controlului de constituționalitate prevederile legale invocate de autorul excepției, și anume art. 3 alin. 1 teza întâi și alin. 2 lit. c), precum și art. 23 din Decretul nr. 387/1977, texte care au următorul cuprins:

— Art. 3: „Sunt de drept membri ai asociației locatarilor: titularii contractelor de închiriere; persoanele fizice care locuiesc în apartamentele ce le aparțin în proprietate personală, iar în caz de proprietate comună a membrilor unei familii, unul dintre proprietari, desemnat de aceștia; persoanele juridice care își au sediul ori desfășoară activități în suprafețele locative deținute cu orice titlu în clădirea în care sunt și locuințe.

Membrii asociației locatarilor au următoarele drepturi și îndatoriri: [...]

c) să primească explicații cu privire la calculul cotei de contribuție la cheltuielile comune și să conteste la comitetul asociației, în termen de 10 zile de la afișarea listei de plată, cuantumul stabilit al acestei cote, iar în cazul când contestația a fost respinsă, să se adreseze adunării generale; contestația nu suspendă plata contribuției;”

— Art. 23: „Comitetele și birourile executive ale consiliilor populare municipale, orașenești, comunale și ale sectoarelor municipiului București au obligația de a îndruma, sprijini și controla activitatea asociațiilor locatarilor, pentru realizarea scopurilor și sarcinilor ce le revin.”

Se susține de către autorul excepției că art. 3 alin. 1 teza întâi și art. 23 din decret contravin prevederilor constituționale ale art. 37 alin. (1) referitoare la dreptul la libera asociere, potrivit căruia cetățenii se pot asocia liber în partide, în sindicate și în alte forme de asociere, iar alin. 2 lit. c) al art. 3 încalcă prevederile constituționale ale art. 21 privind accesul liber la justiție.

Analizând art. 1 alin. 1 teza întâi din Decretul nr. 387/1977, Curtea constată că motivul de neconstituționalitate invocat, în sensul că ar fi încălcată libertatea de asociere, nu poate fi reținut. Sub acest aspect Curtea reține că prevederile art. 3 din Constituție consacră un drept fundamental cu caracter social-politic, care oferă posibilitatea cetățenilor de a se asocia în mod liber în partide sau formațiuni politice, în sindicate sau în alte forme de organizare, în scopul de a lua parte la diverse activități politice, sociale, culturale și altele asemenea.

În acest sens Curtea reține că, potrivit art. 20 alin. (1) din Constituție, dispozițiile acesteia privind drepturile și libertățile cetățenilor vor fi interpretate și aplicate în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu tratatele internaționale privind drepturile și libertățile fundamentale, la care România este parte, între acestea aflându-se Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. În conformitate cu art. 11 din această convenție, orice persoană are dreptul la libertatea de asociere, iar exercițiul acestui drept nu poate face obiectul altor restrângeri decât cele care, prevăzute de lege, constituie măsuri necesare într-o societate democratică pentru apărarea anumitor valori fundamentale, între care se află protecția sănătății, a moralei ori a drepturilor și libertăților altora.

Referitor la domeniul reglementat prin art. 11 din convenție, Curtea Europeană a Drepturilor Omului, prin hotărârea pronunțată în cauza „*Le Compte, Van Leuven și De Meyere contra Belgiei*”, 1993, a reținut că o organizație a medicilor belgieni, înființată prin lege, nu constituie o formă de asociere care să intre sub incidența art. 11 din convenție. În motivarea hotărârii s-a arătat că această organizație are caracterul unei instituții de drept public, care, prin natura sa juridică și funcțiile sale proprii, îndeplinește o activitate de interes public, relevându-se faptul că în acest fel ea se integrează în realizarea unor scopuri cu caracter general, profitabile deopotrivă și celor chemați să facă parte din această organizație.

Așa fiind, Curtea Constituțională reține că în anumite situații legiuitorul poate institui forme speciale de asociere ce urmăresc salvagardarea unor interese de ordin general și care, în perspectiva scopurilor pe care le urmăresc, nu reprezintă, în realitate, modalități înscrise în conceptul de liberă asociere, astfel cum acesta este conturat prin prevederile art. 11 din convenție și, respectiv, prin cele ale art. 37 din Constituție.

Curtea constată că, *mutatis mutandis*, asociația de locatari prevăzută de Decretul nr. 387/1977 se află într-o asemenea situație juridică. Într-adevăr, această categorie de asociații a fost creată prin lege în vederea realizării unui scop de interes general, și anume administrarea în bune condiții a clădirilor cu mai multe apartamente, luându-se în seamă totodată și interesele locatarilor legate de realizarea unei bune conviețuirii, inclusiv pentru stabilirea costurilor și a cheltuielilor comune, a repartizării lor pe fiecare locatar, a reparațiilor și amenajărilor necesare etc. Rezolvarea problemelor pe care le implică locuirea și administrarea unui

imobil cu mai mulți locatari impune, în consecință, o asociere fără de care drepturile și interesele legitime ale celor ce locuiesc în imobilul respectiv ar putea fi afectate prin apariția unor neînțelegeri sau litigii.

Trecând la examinarea dispozițiilor art. 3 alin. 2 lit. c) din Decretul nr. 387/1977, Curtea nu poate reține încălcarea prevederilor constituționale ale art. 21, care consacră accesul liber la justiție. Existența procedurii prealabile instituite prin Statutul privind organizarea și funcționarea asociației locatarilor, și anume contestația la comitetul asociației, urmată de apelul la adunarea generală a locatarilor, nu conduce la concluzia că hotărârea acesteia, în cazul în care contravine unor prevederi statutare sau altor dispoziții legale, nu poate fi contestată în fața instanțelor judecătorești. În realitate părțile interesate pot să solicite instanțelor judecătorești efectuarea controlului de legalitate asupra oricărei hotărâri a adunării generale a locatarilor, deci și asupra aceleia la care se referă autorul excepției, astfel cum rezultă din art. 7 din Statutul privind organizarea și funcționarea asociației locatarilor, potrivit căruia: „*Hotărârile adunării generale sunt executorii. Hotărârile prin care se încalcă prevederi statutare sau alte dispoziții legale pot fi contestate la instanțele judecătorești de către membrii asociației și alte persoane interesate, în termen de 15 zile de la data adoptării lor.*”

Comitetele și birourile executive ale consiliilor populare pot dispune prin decizie anularea hotărârilor nelegale ale adunării generale a asociației locatarilor, rămase definitive prin neexercitarea dreptului de contestație de către membrii asociației.”

În ceea ce privește invocarea neconstituționalității art. 23 din Decretul nr. 387/1977, Curtea constată că acest text legal nu are relevanță pentru soluționarea cauzei, întrucât nu are nici o legătură cu dreptul de asociere consacrat de art. 37 din Constituție. Sub acest aspect, potrivit art. 23 alin. (1) și (6) din Legea nr. 47/1992, republicată, revenea instanței de judecată obligația să respingă, printr-o încheiere motivată, ca fiind inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a art. 23 din Decretul nr. 387/1977, deoarece soluționarea pe fond a cauzei aflate în fața instanței judecătorești, cauză privind pretenții bănești ale asociației de locatari a imobilului în care locuiește autorul excepției, nu depinde de aceste dispoziții. De altfel, aceste prevederi legale și-au pierdut actualitatea, avându-se în vedere atribuțiile ce revin în prezent autorităților locale, conform Legii nr. 69/1991 privind administrația publică locală, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Pentru considerentele expuse, în temeiul art. 144 lit. c) și al art. 145 alin. (2) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 13 alin. (1) lit. A.c), al art. 23 și al art. 25 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, republicată,

CURTEA

În numele legii

DECIDE:

1. Respinge excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 3 alin. 1 teza întâi și alin. 2 lit. c) din Decretul nr. 387/1977 pentru aprobarea Statutului privind organizarea și funcționarea asociației locatarilor, excepție ridicată de Nicoleta Iliescu în Dosarul nr. 8.254/1997 al Judecătoria Sectorului 4 București.

2. Respinge, ca fiind inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 23 din Decretul nr. 387/1977 pentru aprobarea Statutului privind organizarea și funcționarea asociației locatarilor, excepție ridicată de același autor în același dosar.

Definitivă și obligatorie.

Pronunțată în ședința publică din data de 28 octombrie 1999.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE,
LUCIAN MIHAI

Magistrat-asister
Doina Suliman

HOTĂRĂRI ALE GUVERNULUI ROMÂNIEI**GUVERNUL ROMÂNIEI****HOTĂRÂRE****privind unele măsuri pentru asigurarea finanțării parțiale a importurilor de păcură și țiței necesare pentru realizarea Programului energetic 1999—2000**

În temeiul prevederilor art. 22 alin. (1) lit. b) și ale art. 35 din Legea datoriei publice nr. 81/1999,

Guvernul României hotărăște:

Art. 1. — (1) Societatea Comercială „Oltchim” — S.A. Râmnicu Vâlcea este autorizată să contracteze, în scopul finanțării unei părți din importul de păcură și țiței, necesare pentru realizarea Programului energetic 1999—2000, un credit de 50 milioane dolari S.U.A.

(2) Prin încasările sale valutare Societatea Comercială „Oltchim” — S.A. Râmnicu Vâlcea va efectua plata în valută a consumului său de energie electrică către Compania Națională de Electricitate — S.A., precum și rambursarea creditului angajat.

Art. 2. — Ministerul Finanțelor garantează în numele statului un credit extern în valoare de 50 milioane dolari S.U.A., precum și dobânzile și comisioanele aferente, în vederea asigurării resurselor financiare necesare pentru importul de păcură și țiței pentru realizarea Programului energetic 1999—2000, credit al cărui beneficiar este Societatea Comercială „Oltchim” — S.A. Râmnicu Vâlcea.

Art. 3. — Restituirea creditului extern, a dobânzilor, a comisioanelor și a altor costuri aferente va fi asigurată de Societatea Comercială „Oltchim” — S.A. Râmnicu Vâlcea din surse proprii.

Art. 4. — Selectarea finanțatorului va fi efectuată de Ministerul Finanțelor pe baza ofertelor de finanțare prezentate de Societatea Comercială „Oltchim” — S.A. Râmnicu Vâlcea.

Art. 5. — Pe data intrării în vigoare a prezentei hotărâri se abrogă Hotărârea Guvernului nr. 890/1999 privind unele măsuri pentru asigurarea finanțării parțiale a importurilor de păcură, gaze naturale și cărbune energetic, necesare pentru realizarea Programului energetic 1999—2000, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 544 din 5 noiembrie 1999.

PRIM-MINISTRU

MUGUR CONSTANTIN ISĂRESCU

Contrasemnează:

Ministrul industriei și comerțului,
Radu Berceanu

Ministrul finanțelor,
Decebal Traian Remeș

București, 23 februarie 2000.
Nr. 131.

**ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE
ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE**

MINISTERUL TRANSPORTURILOR

ORDIN**privind informarea pasagerilor cu privire la limita răspunderii transportatorilor arieni în caz de accident**

Ministrul transporturilor,
pentru îndeplinirea atribuțiilor care revin Ministerului Transporturilor ca autoritate de stat în domeniul transporturilor, în vederea creșterii gradului de protecție a pasagerilor în transportul aerian public, în temeiul art. 4 lit. b) și al art. 50 din Ordonanța Guvernului nr. 29/1997 privind Codul aerian, al art. 3 pct. 1 și al art. 4 alin. (3) din Hotărârea Guvernului nr. 263/1999 privind organizarea și funcționarea Ministerului Transporturilor, emite următorul ordin:

Art. 1. — Transportatorul aerian român care efectuează operațiuni de transport aerian public de pasageri pe rute interne este obligat să asigure informarea fiecărui pasager, în momentul emiterii documentului individual de transport, cu privire la limita răspunderii transportatorului, în conformitate cu prevederile contractelor de asigurare încheiate de acesta, conform legii, în cazul unui accident soldat cu decesul sau rănirea pasagerului.

Art. 2. — Informarea la care se face referire la art. 1 va fi realizată prin menționarea în documentul de transport aerian achiziționat de fiecare pasager a sumelor ce urmează să fie plătite de transportator în caz de accident, cu titlu de despăgubire.

Art. 3. — Nerespectarea prevederilor prezentului ordin atrage suspendarea licenței de transport aerian deținute de transportatorul aerian în cauză.

Art. 4. — Prezentul ordin va fi publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, și va intra în vigoare în termen de 30 de zile de la data publicării.

Art. 5. — Direcția generală a aviației civile din cadrul Ministerului Transporturilor va lua măsuri pentru aducerea la îndeplinire a prevederilor prezentului ordin și va controla respectarea acestuia.

p. Ministrul transporturilor,
Adrian Gheorghe Marinescu,
secretar de stat

București, 6 decembrie 1999.
Nr. 736.

MINISTERUL TRANSPORTURILOR

ORDIN

privind condițiile de operare de către transportatorii aerieni români a aeronavelor închiriate în sistem wet-lease de la operatori aerieni străini

Ministrul transporturilor, pentru îndeplinirea atribuțiilor care revin Ministerului Transporturilor ca autoritate de stat în domeniul transporturilor, în vederea creșterii gradului de protecție a pasagerilor în transportul aerian public, luând în considerare recomandarea referitoare la închirierea aeronavelor, emisă de Conferința Europeană a Aviației Civile, la care România este parte, în temeiul art. 4 lit. b) și al art. 50 alin. (4) din Ordonanța Guvernului nr. 29/1997 privind Codul aerian, al art. 3 pct. 1 și al art. 4 alin. (3) din Hotărârea Guvernului nr. 263/1999 privind organizarea și funcționarea Ministerului Transporturilor, emite următorul ordin:

Art. 1. — (1) Transportatorii aerieni români pot opera aeronave închiriate în sistem wet-lease de la operatori aerieni străini numai în scopul efectuării operațiunilor de transport aerian public prin curse neregulate, cu excepția cazurilor în care această prevedere este în contradicție cu acordurile și convențiile internaționale la care România este parte.

(2) Prin derogare de la prevederile alin. (1), utilizarea de către transportatorii aerieni români a aeronavelor închiriate în sistem wet-lease de la operatori aerieni străini, în scopul efectuării operațiunilor de transport aerian public prin curse regulate, se poate face numai în cazuri excepționale și cu aprobarea Ministerului Transporturilor.

(3) În sensul prezentului ordin prin termenul *wet-lease* se înțelege închirierea unei aeronave care urmează să fie operată în baza certificatului de operator aerian al celui care a dat cu chirie aeronava.

Art. 2. — Utilizarea de către un transportator aerian român a oricărei aeronave închiriate în sistem wet-lease de la un operator aerian străin, în vederea operării unei serii de peste 4 zboruri neregulate consecutive pe aceeași rută, având punctul de origine și/sau de destinație pe teritoriul României, este permisă numai cu îndeplinirea cumulativă a următoarelor condiții:

a) seria de zboruri să nu se extindă pe o perioadă mai mare de 6 luni;

b) transportatorul aerian român să dețină un contract de asigurare în termen de valabilitate pentru aeronava care

urmează să fie utilizată, din care să rezulte că sunt acoperite limitele de răspundere ale transportatorului stabilite prin Convenția de unificare a unor reguli relative la transportul aerian internațional, semnată la Varșovia la 31 ianuarie 1930, ratificată de România prin Legea nr. 108/1931, cu amendamentele ulterioare;

c) transportatorul aerian român să prezinte Ministerului Transporturilor—Direcția generală a aviației civile documente din care să rezulte că pe perioada de 6 luni anterioară datei la care este prevăzută începerea operării seriei de zboruri numărul zborurilor proprii operate cu aeronave închiriate în sistem wet-lease de la operatori aerieni străini este mai mic decât cel al zborurilor operate în baza certificatului propriu de operator aerian;

d) transportatorul aerian român să asigure, prin documentele de transport emise, informarea pasagerilor cu privire la datele de identificare a operatorului aerian străin de la care a fost închiriată aeronava.

Art. 3. — Nerespectarea prevederilor prezentului ordin atrage suspendarea licenței de transport aerian deținute de transportatorul aerian român în cauză.

Art. 4. — Prezentul ordin va fi publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Art. 5. — Direcția generală a aviației civile din cadrul Ministerului Transporturilor va lua măsuri pentru aducerea la îndeplinire a prevederilor prezentului ordin și va controla respectarea acestuia.

Ministrul transporturilor,
Traian Băsescu

București, 6 decembrie 1999.
Nr. 737.

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

Regia Autonomă „Monitorul Oficial”, str. Izvor nr. 2–4, Palatul Parlamentului, sectorul 5, București, cont nr. 2511.1–12.1/ROL Banca Comercială Română — S.A. — Sucursala „Unirea” București și nr. 5069427282 Trezoreria sector 5, București.
Adresa pentru publicitate : Serviciul relații cu publicul și agenții economici, București, Str. Blanduziei nr. 1, sectorul 2, telefon 211.57.30.
Tiparul : Regia Autonomă „Monitorul Oficial”, tel. 490.65.52, 335.01.11/2178 și 402.21.78, E-mail: ramomrk@bx.logicnet.ro, Internet: www.monitoruloficial.ro

